

Lek. Justyna Ziandarska

Badanie wpływu zmian skórnych na postrzeganie piękna i przypisywane cechy charakteru

Streszczenie

Zmiany skórne zlokalizowane w widocznych miejscach mają udowodniony negatywny wpływ na jakość życia pacjenta. Osoby ze zmianami skórnymi uważane są za mniej atrakcyjne, a wiele aspektów ich życia osobistego i zawodowego ocenianych jest gorzej w stosunku do osób pozbawionych wykwitów skórnych. Wciąż jednak nie wiadomo, jaki wpływ na postrzeganie atrakcyjności i na przypisywane danej osobie cechy charakteru mają naczyńki zlokalizowane w różnych regionach twarzy. Brak jest także danych ukazujących jakie zmiany zachodzą we wzorcach ruchów gałek ocznych podczas obserwacji twarzy z naczyńkami oraz ze zdrową skórą w zależności od wieku, płci i poziomu wykształcenia obserwatora. Nie są również znane różnice w ruchach gałek ocznych między swobodnym oglądaniem twarzy bez zmian skórnych oraz twarzy z naczyńkami a obserwacją połączoną z oceną atrakcyjności twarzy.

Cele pracy:

1. Analiza ruchów gałek ocznych podczas obserwacji damskich twarzy bez zmian skórnych.
2. Analiza wzorca ruchów gałek ocznych w czasie obserwacji damskich twarzy z naczyńkami w różnych lokalizacjach.
3. Badanie wpływu lokalizacji naczynek na twarzy na ocenę atrakcyjności oraz pięciu cech charakteru: inteligencji, pewności siebie, bycia godnym zaufania, życzliwości i dominacji.
4. Ocena liczby fiksacji wykonywanych przez uczestników badania płci damskiej i męskiej podczas obserwacji damskich twarzy pozbawionych zmian skórnych.
5. Ocena wpływu wieku, płci i poziomu wykształcenia obserwatora na różnice we wzorcach ruchów gałek ocznych podczas oglądania fotografii damskich twarzy pozbawionych zmian skórnych oraz z naczyńkami w różnych lokalizacjach.
6. Analiza wzorców ruchów gałek ocznych obserwatorów w czasie swobodnego oglądania fotografii oraz podczas obserwacji twarzy celem oceny jej atrakcyjności.

Grupę badaną stanowiło 98 pacjentów poradni podstawowej opieki zdrowotnej, którzy oglądali fotografie damskich twarzy pozbawionych chorób skóry oraz z widocznymi w różnych lokalizacjach naczynekami. Badanie zostało przeprowadzone przy użyciu urządzenia zwanego eye-tracker, umożliwiającego śledzenie ruchów gałek ocznych obserwatora, oraz kwestionariusza do oceny atrakcyjności i pięciu analizowanych cech charakteru oglądanej twarzy. Dla celów szczegółowej analizy, uczestnicy badania zostali podzieleni na dwie grupy ze względu na płeć, na trzy grupy wiekowe (18-40, 41-59, ≥ 60 lat) oraz na dwie grupy ze względu na poziom wykształcenia (niższe i wyższe).

Wyniki:

1. Podczas patrzenia na damską twarz pozbawioną zmian skórnych obserwatorzy skupiali znaczną część uwagi na centralnym trójkącie twarzy obejmującym oczy, nos i usta prezentowanej twarzy.
2. Podczas obserwacji damskich twarzy z naczynekami, uczestnicy badania prezentowali następujące wzorce ruchów gałek ocznych. Wykazaliśmy, że naczyniak był obserwowany jako pierwszy obszar oraz przez najdłuższy czas spośród wszystkich innych analizowanych rejonów twarzy, czyli oba warunki były spełnione, tylko w przypadku naczyniaka zlokalizowanego w okolicy ust. Obserwatorzy skupiali swoją uwagę najpierw na obszarze naczyniaka, gdy był on po lewej stronie dolnej części nosa. Obecność naczyniaka na prawej dolnej powiece, a także na czole skutkowało dłuższym czasem fiksacji wzroku na obszarze twarzy z naczyniakiem lub będącym w najbliższym sąsiedztwie zmiany skórnej.
3. Twarze kobiet z naczyniakiem, niezależnie od jego lokalizacji, były oceniane jako mniej atrakcyjne, inteligentne, pewne siebie, godne zaufania, życzliwe oraz dominujące w porównaniu do twarzy bez zmian skórnych. Wyniki sugerują, że naczyniaki położone w pobliżu typowo obserwowanego centralnego trójkąta twarzy (obejmującego oczy, nos, usta), a także na środku czoła miały bardziej negatywny wpływ na postrzeganie atrakcyjności danej twarzy niż w przypadku tych samych zmian zlokalizowanych obwodowo na twarzy (czyli na policzku, w pobliżu brwi czy z boku czoła). Najniższe oceny za atrakcyjność i pewność siebie spośród wszystkich analizowanych lokalizacji naczyniaka uzyskały twarze z naczyniakiem na prawej dolnej powiece. Każda z pięciu analizowanych cech charakteru oceniana była wyżej w przypadku twarzy bez zmian

skórnych oraz z naczyńniakiem położonym obwodowo niż w sytuacji centralnie położonego naczyńniaka.

4. Analiza danych dotyczących ruchów gałek ocznych nie wykazała istotnych statystycznie różnic w liczbie fiksacji między uczestnikami różnej płci podczas obserwacji twarzy bez zmian skórnych.
5. Pomiędzy uczestnikami badania oglądającymi zdjęcia twarzy ze zdrową skórą oraz z naczyńniakami, istnieją istotne statystycznie różnice we wzorcach ruchów gałek ocznych które zależą od ich płci, wieku oraz poziomu wykształcenia. Naczyńniak na dolnej powiece oka prawego silniej przyciągał uwagę uczestników badania należących do grupy wiekowej 18-40 lat niż osób w wieku 60 lat i starszych. Kobiety, w porównaniu do mężczyzn, poświęcały więcej uwagi okolicy ust w przypadku twarzy ze zdrową skórą oraz z naczyńniakiem po lewej stronie dolnej części nosa. Osoby z niższym poziomem wykształcenia wykazywały większą tendencję do przenoszenia wzroku z typowo oglądanego centralnego trójkąta twarzy na naczyńniaki położone obwodowo (czyli w pobliżu lewej brwi, na środku czoła czy na policzku) niż obserwatorzy z wyższym wykształceniem.
6. Ruchy gałek ocznych podczas swobodnego oglądania damskich twarzy istotnie różnią się od tych zarejestrowanych podczas obserwacji połączonej z oceną atrakcyjności twarzy. Naczyńniaki w obrębie centralnego trójkąta twarzy, a szczególnie na nosie i ustach, były obszarami najsilniej przyciągającymi wzrok podczas oceny atrakcyjności w porównaniu do swobodnej obserwacji. Natomiast naczyńniaki położone obwodowo w stosunku do centralnego trójkąta twarzy nie przyciągały uwagi obserwatora podczas oceny atrakcyjności i wówczas więcej uwagi poświęcano okolicy nosa niż w przypadku swobodnej obserwacji.

Przedstawione badanie jest innowacyjne, ponieważ zgodnie z naszą wiedzą, do tej pory nie przeprowadzono badania z użyciem urządzenia eye-tracker w połączeniu z danymi uzyskanymi z kwestionariusza w celu lepszego zrozumienia w jaki sposób zmienia się postrzeganie kobiet z naczyńniakami na twarzy pod wpływem modyfikacji jedynie lokalizacji tych zmian. Otrzymane wyniki wskazują, że naczyńniaki na twarzy negatywnie wpływają na postrzeganie kobiet, zatem odpowiednie leczenie obecnych na twarzach niedoskonałości może przynieść korzyści w postaci poprawy przypisywanych przez inne osoby atrakcyjności i

cech charakteru. Pozytywne zmiany w postrzeganiu danej kobiety mogą także ułatwić interakcje społeczne, w których dobre pierwsze wrażenie ma kluczowe znaczenie. Przedstawione wyniki mogą być wykorzystane w praktyce przez lekarzy zajmujących się leczeniem pacjentów z niedoskonałościami zlokalizowanymi na twarzy oraz stanowią wskazówkę, by podczas opracowywaniu planu terapeutycznego uwzględniać nie tylko medyczne wskazania, ale także lokalizację zmian i indywidualne preferencje pacjenta.